

Een straat van binnen naar buiten

Bij twee afzonderlijke bedrijfspanden, verbonden door een golvend dak, ontwierp Loek Hoek zowel de binnen- als de buitentuin. Centraal ligt een straat met bomen die van binnen naar buiten doorloopt.

Tekst en beeld Emiel van den Berg

Toen tuinontwerper Loek Hoek werd benaderd om mee te denken over de invulling van de bedrijfstuin bij het in De Lier gevestigde pand van Priva, een bedrijf gespecialiseerd in klimaatbeheersing, was de nieuwbouw nog in volle gang. Het bedrijf had net besloten het atrium tussen de twee panden volledig af te sluiten en te overkappen. In de glazen zijwanden kwamen de entrees. Hoeks belangrijkste opdracht was, naast het ontwerpen van de nu drie jaar oude bedrijfstuin, ook het atrium vorm te geven. Binnen en buiten moesten één geheel vormen. „De architect had het binnenplein op papier al wel als straat ingevuld, maar verder stond nog niets vast.”

Om een naadloze overgang van binnen naar buiten te creëren, koos Hoek voor consequent materiaalgebruik. Vooral het

bestratingsmateriaal valt op. Door heel Nederland heeft hij Scoria Brick, een afvalproduct uit de hoogovens, verzameld. „Vroeger namen schepen de stenen vanuit Engeland als ballast mee terug naar Nederland. Je ziet het materiaal daarom nog geregeld in oude havengebieden. Maar het wordt schaars.” Hoek koos voor dit materiaal, dat hij binnen én buiten gebruikte, vanwege de zowel klassieke als moderne uitstraling. De stenen zien er volgens hem doorleefd uit, vooral door de tintverschillen. „Het lijkt alsof ze er al jaren liggen. Daarnaast gedragen ze zich goed in een moderne jas. De kleur sluit perfect aan op de grijs tinten en het glas van het gebouw. Maar ook op het vele blauw, de bedrijfskleur van Priva.”

Binnen het vlak van Scoria Brick lopen twee smalle lijnen van Belgisch hard-

steen. Volgens Hoek matcht het hardsteen perfect met de Scoria Brick maar heeft het gebruik vooral een praktische reden. „Eronder liggen de goten met de hoofdleidingen voor de vloerverwarming en die moeten makkelijk bereikbaar zijn. De platen zijn eenvoudig op te nemen.” De vormgever vindt de oplossing desalniettemin ook esthetisch verantwoord. „In de materiaalkeuze moet altijd variatie zitten maar het moet ook klikken. En het moet communiceren met de natuur. Roestvrijstaal bijvoorbeeld hoort niet in de tuin.”

Millimeterwerk

Midden in het atrium ligt een lijn van hardhouten planken. Een houtspecialist heeft het materiaal geselecteerd omdat eronder vloerverwarming ligt. „Het gevaar

In het atrium groeit *Bucida buceras*, behorend tot de Combretaceae en vooral veel voorkomend in delen van Florida. Daar is deze uiteindelijk brede groeier een geliefde schaduwboom.

De lange vijver dient vooral als waterlijn. Slechts een enkele waterlelie en wat zuurstofplanten breken de spiegeling van het water.

Geen onderhoud vragende bloemborders, maar kleurrijk tuinmeubilair zorgen voor een zomerse uitstraling op de diverse terrassen.

van krimpen en scheuren lag op de loer.” Naar buiten toe loopt het hout precies in dezelfde lijn verder. „Millimeterwerk.” Het buitenhout heeft inmiddels een verweerde uitstraling gekregen. „Een natuurlijke ontwikkeling die ik laat gebeuren.”

Buiten snijdt dwars door het langwerpige houten vlak een 1 meter brede en 30 meter lange vijver. Eigenlijk zijn het drie bakken die ondergronds met elkaar verbonden zijn zodat het waterniveau overal hetzelfde is. „Een lengte van 30 meter was eenvoudigweg onhandelbaar.” De polyester bakken zijn speciaal op maat gemaakt en op elke scheidingslijn bevindt zich een smal bruggetje. De lijn van water benadrukt de lengterichting, de bruggetjes brengen ritme in het geheel. Verder vindt Hoek water in een tuin essentieel. „Het leeft, het weerspiegelt.”

Als laatste zorgen bomen voor een sterk accent. Hoek wilde een Hollands straatbeeld. „De voor de hand liggende keuze van *Ficus benjamina* als binnenboom kon dus niet. Met hulp van een tropische bomenspecialist kwamen we bij *Bucida buceras*. De bomen staan nu drie jaar en hebben een fraaie open habitus.” Buiten groeien bomen met een vergelijkbare open groeiwijze: *Gleditsia triacanthos* 'Sunburst'. „Ik was bang dat de groenbladige vorm te snel zou groeien.”

De buitentuin bestaat verder uit veel groen. Haaks op het pand staan taxushagen die de hoofdstructuur bepalen. De bovenzijde is in een golvende lijn gesnoeid omdat ook de daklijn een golvende beweging maakt. De achterste haag vormt tevens het eindpunt van de straatzichtlijn. „De tuin is bewust niet afgesloten omdat

het vanaf het begin het uitgangspunt was dat alle inwoners van De Lier van gebouw en tuin zouden kunnen genieten.”

Verstopplekjes

Bij het plaatsen van de diverse hagen is de verdeling zo gekozen dat het personeel zich er prettig tussen kan terugtrekken. De tuin kent zo verschillende verstopplekjes. „Daarnaast geven de hagen ook geleiding aan de ruimte waardoor je die ruimte beter ervaart”, legt Hoek uit. Op de heren der geplaatste vlonderterrassen staan gekleurde stoelen. De ontwerper koos voor een contrastrijk kleurenpalet als vervanging van bloemborders. Voor bloemen was geen ruimte, omdat de tuin vooral onderhoudsvriendelijk moest zijn met een groene en zakelijke uitstraling. ▶

Drie *Cornus controversa* contrasteren sterk met de golvende *Taxus* door hun horizontale vertakking. Verder benadrukken ze de seizoenen met hun voorjaarsbloei en herfstkleur. De 'druppels' van rode beuk staan er om de aanwezige putten te camoufleren; de putten zijn er onder meer voor pijpen die warmte uit de onderlagen halen om het gebouw te verwarmen en te koelen. „Ik koos voor beuk in snoei-vorm omdat het onderhoud zo goed is te beheersen. Met vrij groeiende heesters gaat dat lastiger.” Tot slot lopen er, als begeleiding van de vijverrichting, lijnen van *Miscanthus sinensis* 'Morning Light'. Het zilverachtige loof vindt de vormgever mooi contrasteren met de donkere *Taxus* en gelijktijdig harmoniëren met de kleur van gebouw en bestrating. „Verder is de beweging van het loof erg aangenaam.”

Verlaagde parkeerplaats

Aan de andere zijde van het gebouw ligt de parkeerplaats, 30 cm lager dan het vloerniveau binnen in het gebouw.

Bij de glaswanden ligt binnen grind en buiten persrooster. Grind uit praktisch oogpunt vanwege de betonfunderingen. De roosters buiten omdat er de verlichtingskabels en hemelwaterafvoer onder liggen. „En de ramen blijven zo schoon.”

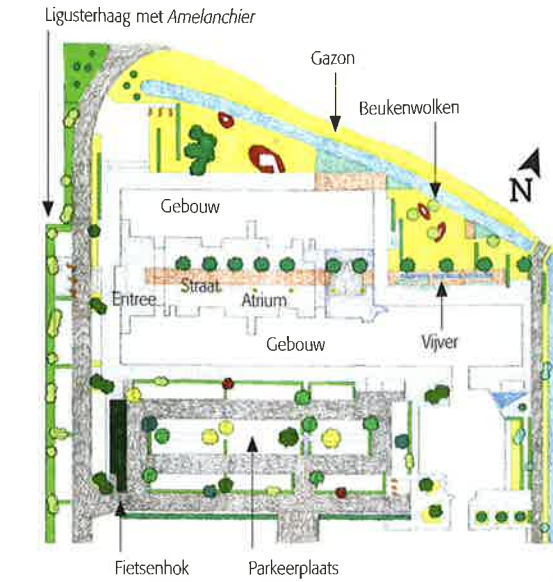
Hoek ontwierp ook de fietsstalling. Het houten frame is begroeid met klimop en het dak met Sedum. „Je mag niet zien dat het een fietsstalling is. Een gebouw naast dit hoofdgebouw mistaat al gauw.”

Hoek besloot het terrein met een brede beukenhaag te omsluiten, als een hof. De beuk komt zo hoog dat de autodaken vanuit het Priva-gebouw amper te zien zijn. Hier en daar groeit een losse krentenboom in de haag. Tussen parkeerplaats en gebouw ligt weer Scoria Brick, maar het parkeerterrein zelf is bestraat met hergebruikte betonsteen. „We vonden het zonde dat allemaal weg te gooien. Dat past ook niet in de bedrijfsfilosofie van Priva.”

Binnen de 'parkeertuin' groeit een variatie aan bomen waardoor je volgens Hoek de totale ruimte blijft ervaren. Sierwaarde was belangrijk maar ook sterkte. „Je hebt hier te maken met zeewind en een hoge grondwaterstand. Nu, na drie jaar, zijn de meeste goed aangeslagen.” Als achterwand staat er een rij in kandelabervorm geknipte platanen. Die camoufleren de loodsen van het buurbedrijf.

Hoek loopt nog altijd genietend door de bedrijfstuin. „Mijn visie lag in het verlengde van die van de opdrachtgever, directeur Meiny Prins die als achtergrond kunstacademie heeft en

nu zakenvrouw van het jaar is. We begrepen elkaar en daarom is dit project zo geslaagd. Bij elke opdracht is dat weer de belangrijke vraag: gaat de opdrachtgever je frustreren of laat hij je boven jezelf uitstijgen?” ■

Om aansluiting met de omgeving te krijgen, groeit rond de houten vlonders smalbladige lisdodde, *Typha angustifolia*. Hoek verkoos deze verfijnde cultivar boven de veel grovere soort.

Voor het wegwerken van de putten viel de keuze op roodbladige beuk om zo toch wat kleur in de tuin toe te voegen.

Op de parkeerplaats staat een mix aan bomen als *Davidia involucrata*, *Ailanthus altissima*, *Sophora japonica*, *Magnolia kobus*, roodbladige *Prunus* en *Quercus palustris*. Sommige zijn meerstammig, andere enkelstammig.

De voegen van de inbandige bestrating moesten stofvrij zijn. Na wat zoekwerk werd gekozen voor vloeibare lijm opgelost in water. Stofzuigen of dweilen vormt nu geen probleem. De Schellevistegels onder de grote vleugel aan het einde van de straat zijn behandeld met oxaanolie. „Dat voorkomt vlekken en de kleur is fris.”

Loek Hoek tuinontwerpen

Loek Hoek (54) doorliep na de lagere en middelbare tuinbouwschool het Hoger Rijksinstituut voor Tuinbouw in Vilvoorde. Hij studeerde af in de richting tuin- en landschapsarchitectuur. Na zijn studie werkte hij negen jaar als tuinarchitect bij de Gemeente Schiedam. Daarna ging hij voor zichzelf. Hij wilde het heft in eigen handen hebben. „Vooraf ook dicht betrokken blijven bij de uitvoering van alles wat ik bedenkt. Met korte lijnen en snel resultaat en dus meer bevrediging.” Hoek begon voor zichzelf op het moment dat de belangstelling voor tuinen toenam en de economie zich herstelde van een recessie. Nu, twintig jaar later, werkt hij nog altijd vol enthousiasme. „Sterker nog, ik vind het steeds leuker en krijg er steeds meer handigheid in om de potentie van een buitenruimte te ontdekken.” Kenmerkend voor zijn werk vindt Hoek het nastreven van tijdloosheid. Aan trends doet hij niet mee. „Een trend is voor mij enkel een marketingverhaal. Dat heeft niets te maken met de essentie van de tuin.” Door zijn gevoel te volgen, merkt de ontwerper dat al zijn tuinen anders zijn. Op maat gesneden. Inspiratie haalt hij uit de Japanse en Deense tuinarchitectuur. „Die zijn ook erg met elkaar verweven.” Ook het kijken naar en lezen over kunst en architectuur geeft hem inspiratie. „Verder volg ik het werk van collega's, maar ook van de huis-, tuin- en keukenhobbyist valt te leren.”